

Bước vào những thập kỷ cuối của thế kỷ 20, cuộc cách mạng khoa học - công nghệ hiện đại, đặc biệt là công nghệ thông tin, công nghệ sinh học, công nghệ vật liệu mới v.v... đã tạo ra những biến đổi sâu sắc với nền kinh tế thế giới về cơ cấu, chức năng, hoạt động. Đồng thời với sự nhảy vọt về chất lượng của lực lượng sản xuất thì xu hướng quốc tế hóa đời sống kinh tế ngày càng diễn ra mạnh mẽ hơn. Nhân loại đã và đang hướng tới nền văn minh trí tuệ, gắn với nó là nền kinh tế tri thức. Đứng trước xu thế của thế giới đương đại ngày nay, những cơ hội và thách thức cũng đặt ra với nước ta trong phát triển. Một trong những yếu tố có tính quyết định để nước ta có khả năng nắm bắt thành tựu khoa học - công nghệ để đẩy nhanh công nghiệp hóa, hiện đại hóa là phải nhanh chóng đào tạo đội ngũ nhân lực có chất lượng cao cùng với sự gia tăng về số lượng. Thực tế trong quá trình phát triển kinh tế đất nước, con người vừa là mục tiêu, vừa là động lực của sự phát triển kinh tế - xã hội. Cùng với khoa học - công nghệ, giáo dục - đào tạo được coi là quốc sách hàng đầu, là nhân tố quyết định tăng trưởng kinh tế và phát triển xã hội. Trong quan điểm của Đảng, đầu tư cho giáo dục - đào tạo là đầu tư cho phát triển. Xuất phát từ quan điểm trên, cơ chế chính sách của Đảng với giáo dục - đào tạo đã có những thay đổi phù hợp với xu hướng đổi mới. Thời gian qua (1986 đến nay), sự nghiệp giáo dục - đào tạo ở nước ta đã thu được những thành tựu to lớn. Đội ngũ nhân lực có sự tăng tiến cả về số lượng cũng như chất lượng. Tuy nhiên, trong giáo dục -

đào tạo vẫn còn không ít vấn đề bất cập và chưa đáp ứng kịp thời với yêu cầu đặt ra với đất nước hiện nay. Hội nghị lần 2 Ban chấp hành trung ương (khóa VIII) nhận định: "Giáo dục - đào tạo nước ta còn nhiều yếu kém bất cập cả về quy mô, cơ cấu, và nhất là về chất lượng và hiệu quả; chưa đáp ứng kịp những đòi hỏi lớn và ngày càng cao về nhân lực của công cuộc đổi mới kinh tế - xã hội, xây dựng và bảo vệ tổ

những chính sách, giải pháp phù hợp và có tính khả thi. Do vậy:

Thứ nhất, cần đổi mới nội dung và phương pháp giáo dục - đào tạo. Trong sự phát triển của khoa học - công nghệ ngày nay, khối lượng kiến thức mà con người tiếp thu sẽ ngày càng lớn. Do vậy, con người không chỉ đi sâu nắm vững kiến thức chuyên ngành, mà cần có sự am hiểu ở mức độ nhất định về những kiến thức khoa học khác. Vì thế,

Một số giải pháp trong giáo dục - đào tạo để nâng cao nguồn nhân lực

Ts. NGUYỄN VĂN DUỆ *

quốc, thực hiện công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa".

Thực tế, giáo dục - đào tạo cần phải có một chiến lược phát triển toàn diện gắn với chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Vì hiện nay, kinh tế tri thức đang mở ra xu hướng mới với sự phát triển của các quốc gia. Thành công của Đài Loan, Hàn Quốc, Xingapo cho thấy: Không phải giáo dục - đào tạo đi sau sự phát triển kinh tế, mà ngược lại nó phải đi trước một bước, tạo cơ sở cho phát triển kinh tế. Nghĩa là, đầu tư cho giáo dục - đào tạo không chỉ là vấn đề cho hiện tại, mà còn là đầu tư cho cả tương lai.

Để tiếp tục thúc đẩy sự nghiệp giáo dục - đào tạo ở nước ta phát triển, nhằm đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, thì trong hoạt động giáo dục - đào tạo cần có

giáo dục - đào tạo phải tạo cho con người khả năng áp dụng linh hoạt tri thức vào thực tiễn. Nội dung giáo dục - đào tạo phải được cải tiến theo công thức: tinh thần dân tộc cộng với công nghệ tiên tiến. Phương pháp giáo dục - đào tạo cũng cần mềm dẻo, linh hoạt thông qua sự đa dạng hóa loại hình và phương thức đào tạo. Do vậy, cần kết hợp nhiều loại hình đào tạo và phương thức đào tạo; chú ý tạo cơ chế cạnh tranh trong giáo dục - đào tạo trên cơ sở luật pháp để nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo. Giáo dục - đào tạo phải gắn với nhu cầu lao động xã hội để tăng thêm tính hiệu quả của giáo dục - đào tạo.

Thứ hai, Nhà nước cần tăng ngân sách cho giáo dục - đào tạo. Trong điều kiện kinh tế nhiều thành phần, bên cạnh việc tăng kinh phí đầu tư cho giáo

(Xem tiếp trang 38)

* Trường Đại học Kinh tế Quốc dân

Một số giải pháp...

(Tiếp theo trang 17)

dục - đào tạo, nhà nước cần huy động nguồn lực của các thành phần kinh tế và tranh thủ nguồn tài trợ của nước ngoài. Giáo dục - đào tạo với việc phát triển nguồn nhân lực phải được coi là trách nhiệm chung của cả dân tộc. Cần nhận thức rõ, đầu tư cho giáo dục - đào tạo không đơn thuần chỉ là chính sách xã hội mang tính nhân đạo, mà còn phải được coi là chính sách kinh tế. Đầu tư cho giáo dục - đào tạo phải được coi là sự đầu tư kép, vừa nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, vừa đảm bảo sự phát triển kinh tế - xã hội.

Thứ ba, để giáo dục - đào tạo đạt chất lượng ngày càng cao, nhà nước

Kinh tế và Dự báo Số 3/2003

cần chú ý quan tâm hơn nữa đến việc nâng cao trình độ của đội ngũ cán bộ giảng dạy trong hệ thống giáo dục - đào tạo. Nhà nước cũng cần có chế độ đãi ngộ thỏa đáng và tạo điều kiện thuận lợi cho họ cơ hội nâng cao trình độ nghề nghiệp.

Thứ tư, để đẩy mạnh giáo dục - đào tạo, nhà nước cần tăng cường cơ sở vật chất phục vụ giáo dục - đào tạo. Một mặt, nâng cấp cơ sở vật chất hiện có, mặt khác cần đầu tư xây dựng thêm các cơ sở đào tạo nghề với các thiết bị kỹ thuật mới để tạo ra môi trường thuận lợi cho việc nghiên cứu, giảng dạy và học tập.

Thứ năm, nhà nước cần có những định hướng để xác định rõ quy mô, cơ cấu đào tạo để tránh lãng phí nguồn

vốn đầu tư cho giáo dục - đào tạo, đồng thời tăng cường công tác kiểm tra, thanh tra để khắc phục những tiêu cực trong hoạt động giáo dục - đào tạo.

Thứ sáu, nhà nước cần có chính sách tuyển dụng và sử dụng lao động hợp lý, hiệu quả. Chú trọng khuyến khích tài năng.

Hiện nay, khi công cuộc đổi mới ngày càng đi vào chiều sâu, đồng thời công nghiệp hóa, hiện đại hóa cũng đang đặt ra nhiều vấn đề mới trong sự phát triển của đất nước. Vì vậy, sự nghiệp giáo dục - đào tạo cần có sự phối hợp đồng bộ các chính sách và giải pháp trên để nâng cao chất lượng nguồn nhân lực.